

Hennyey Gusztáv irathagyatéka a Müncheni Magyar Intézet regensburgi könyvtárában

Hennyey Gusztáv (1888–1977) tábornok a Lakatos-kormány külügyminisztere (1944. augusztus 29-től – 1944. október 16-ig), később a Németországban és Ausztriában működő Menekültügyi Iroda vezetője volt. Németországi emigrációja során több visszaemlékezés és magyar diplomáciatörténeti tanulmány szerzője (pl. *Ungarns Schicksal zwischen Ost und West. Lebenserinnerungen*. München 1975; magyar kiadása: *Magyarország sorsa Kelet és Nyugat között*. Budapest 1992). Hagyatékának jelentős részét képezi több, a második világháborúban részt vett magyar katonatiszttel (pl. Aggteleky Béla, Lengyel Béla, Székely László, Dálnoki Veress Lajos) folytatott levelezése Magyarország akkori külpolitikájáról és hadi tevékenységéről. Külön említendő levelezése Eckhardt Tiborral, amelynek részei az iratanyag számos különböző pontján tematikus rendben tűnnek fel más, az adott témához kapcsolódó dokumentumokhoz vagy levelezésekhez mellékelten.

Leltár

1. doboz

1. Hennyey G. munkáinak másolatai
2. Somos Mihály emigrációs naplója (kézirat)
3. Jegyzetek, kivágatok
4. Zsidókérdéssel és Magyarország 1945. évi felszabadulásával kapcsolatos anyaggyűjtés, egy 1945. évi autográf katonai levél Vajna Gábor belügyminiszternek, Barcsay Árpád és Szombathelyi Ferenc vezérezredeseknek
5. Menekültkérdéssel kapcsolatos dokumentáció
6. 1956-os kivágat-gyűjtemény
7. Német nyelvű folyóiratok Magyarország második világháborús történetével kapcsolatban
8. Hennyey G. levelezése Horthy István özvegyével, Gosztonyi Péterrel, Dálnoki Veress Lajossal, Macartney Elemérrel, Székely Lászlóval

2. doboz

1. Európai Biztonsági és Együttműködési Konferenciával kapcsolatos levelezés és dokumentumok
2. Levelezés emigráns magyar szervezetek képviselőivel (Dálnoki Veress Lajos, Teleki Béla, Kardos Talbot Béla)
3. „Zentralrat der Nationalkomites Ausländischer Flüchtlinge in Deutschland” (dokumentáció, levelezés)
4. Levelezés és dokumentáció Horthy kiugrási kísérlete és Horthy Miklós Konrad Adenauer német kancellárnak írt levele (és Adenauer válasza) kapcsán (a levelek másolata csatolva)
5. Hennyey G. levelezése Borbándi Gyulával és másokkal, valamint német állami hivatalokkal, minisztériumokkal
6. Hennyey G. levelezése Joseph. J. Samsonnal és Ónody Dezsővel
7. A „Madridi Szabad Magyar Aktivitás”-sal kapcsolatos dokumentumok, Hennyey G. levelezése Marossy Ferencsel

8. Születésnap üdvözetek Hennyey G.-nek: Zsolnai Vilmos, Georg Stadtmüller, Kibédi Varga Sándor, Teleki Béla, Varga Béla
9. Vegyes anyag menekültügyi, hadtörténeti adalékokkal; hidegháborúról szóló anyaggyűjtés
10. NATO térképek (benne: Konrad Adenauer levele Varga Bélának)
11. Kivágatok (közte: Teleki Pál öngyilkosságáról szóló cikk a Frankfurter Allgemeine Zeitung, 1961. március 25.-i számából)

3. doboz

1. „Dokumentáció – Az 1944-es események”: Hennyey G. összeállítása, tkp. „emlékirata” külügyminiszterségről, mellékletekkel
2. Hennyey G. levelezése egykori katonatársakkal (Csonka Emil, Mészöly Elemér); levelezése Habsburg Ottóval, Esterházy Károly gróffal, Hennyey G. József főhercegnek írt levele
3. „Igazolások”: Hennyey G. egykori katonatársai számára, ill. róluk és múltjukról írott igazolások, ajánlások és ajánlás-kérő levelek
4. Hadtörténeti levelezés Hennyey G., Lengyel Béla, Aggteleky Béla, Vasváry József, Dálnoki Veress Lajos egykori tiszték/diplomaták között; „Vita-levelezés”, Gosztonyi Péter és Aggteleky Béla levélváltása, melléklet: Aggteleky Béla összefoglaló jegyzéke a vita tárgyaról, illetve Hennyey G. záró állásfoglalása
5. Hennyey G. levelezése Székely Lászlóval, Eckhardt Tiborral
6. Hennyey G. és Acsay László levelezése
7. Hennyey G. és Gosztonyi Péter levelezése
8. Hennyey G. és Révay István levelezése
9. A Magyar Külföldi Külügyi Irattár Alapszabálya és egyéb dokumentumai
10. Hennyey G. és Varga Béla levelezés
11. Hennyey G. és Radnóczy Antal levelezése

4. doboz

1. Eckhardt Tibor levele Hennyey G.-hez
2. „Soós vezérezredes becsületbírósi eljárása ellenem” megjegyzéssel az ún. Tábornoki Becsületügyi Bizottság eljárásának dokumentációja, állásfoglalások, ezzel kapcsolatos vegyes levelezés
3. Kivágatok, kiadványok Magyarország második világháborús történetével kapcsolatban (1943–1944)
4. Vegyes, magyar történelmet érintő, magyar nyelvű kivágat-gyűjtemény
5. Hennyey G. levelezése egykori tisztékkel és Gosztonyi Péterrel, részben a hagyaték többi részében található levelek duplumai (Aggteleky B., Lengyel B., Székely L. és Hennyey „levél-vitája”), melléklet: a tiszték (az említettekén túl Vattay Antal altábornagy) visszaemlékezései, állásfoglalásai, Hennyey G. levele Horthy Miklósnénak, Hennyey G. és Pogány Imre levelezése
6. Kisebbségi, nagyrészt erdélyi témájú kivágat-gyűjtemény magyar és német nyelven, emigráns magyar szervezetek erdélyi tárgyú dokumentumainak másolata
7. A Deutsch-Ungarische Gesellschaft dokumentumai, róla szóló kivágatok, másolatok, alapszabályzat
8. Hungarian Committee: jegyzőkönyvek, jelentések, állásfoglalások, kivágatok, a „Magyar kérdés az ENSZ-ben” témakörhöz tartozó másolatok

5. doboz

Hennyey G. német nyelvű visszaemlékezésének, tanulmányának gépirata, autográf javításokkal és az *Ungarns Weg aus dem Zweiten Weltkrieg* című különnyomatának egy példánya a *Wehrwissenschaftliche Rundschau* 1962/12. számából.

6. doboz

1. Hennyey G. levelezése Bocsáry Kálmánnal, Székely Lászlóval
2. Német nyelvű visszaemlékezések, állásfoglalások
3. Levelezés Dálnoki Veress Lajossal, Pogány Imrével, Major Jenő egykori vezérezredessel, Kertész István, Major Elemér, Lengyel Béla, Hennyey Géza és Teleki Géza gróf levelezése
4. Hennyey G. szerepéről, Horthyhoz fűződő kapcsolatáról és általában az 1944. évi magyar külpolitikai eseményekről szóló magyar nyelvű kivágatok, helyenként Hennyey G. autográf kommentárjaival
5. Hennyey G. *Ungarns Versuch aus dem II. Weltkrieg auszuscheiden/Der Sturz der Horthy-Regierung und die Machtergreifung von Franz Szálasi* című, német nyelvű gépirata
6. Német, angol és magyar nyelvű, a második világháború következményeivel (főként kisebbségi ügyekkel) foglalkozó cikkgyűjtemény (közte: Eckhardt Tibor levele Hennyey G.-hoz)
7. A Magyar Korona második világháború utáni történetével kapcsolatos vegyes dokumentáció: memorandum, felhívások, kivágatok (közte: Eckhardt Tibor-levél)
8. „A Lehmann-ügy”: Hennyey G. és Hans-Georg Lehmann német történész (könyvet készült írni Horthy Istvánról) levelezése, Lehmann kérdései kapcsán levelezés Hennyey G. és Horthy Miklósné (Ily Bowden) között, továbbá Horthy István hajdani ismerőseivel/katonatársakkal (Kölcsey István, András Sándor, Keks Edgár), továbbá Hennyey G. és Varga Béla, Hennyey G. és Eckhardt Tibor levelezések, Lehmann tanulmányának gépirata és Hennyey G. ehhez írt kiegészítésének gépirata
9. Vegyes kivágatok
10. Az Aggteleky-féle vita kapcsán Hennyey G. levele a „Magyar Híradó” főszerkesztőjének, valamint Hennyey G. és Székely László levelezése
11. Hennyey G. Ölvedi Ignác *Adalékok Horthy és a Lakatos-kormány katonapolitikájához* (Századok, 1969/1.) című cikkével kapcsolatos állásfoglalásának gépirata
12. Csonka Emillel (= Emilio Vasari) és Kölcsey Istvánnal, Bowden Ilyvel és másokkal folytatott levelezés E. Vasari *Ein Königsdrama im Schatten Hitlers* című tanulmányával kapcsolatban
13. Levelezés Gordon Brook-Sheperd IV. Károlyról írt könyvével kapcsolatban Horthy Ilyvel, Habsburg Ottóval, Eckhardt Tiborral és Gordon Brook-Sheperddel, Lengyel Béla és Eckhardt Tibor levelei Brook-Sheperdhez

7. doboz

1. Hennyey G. levelezése Gosztonyi Péterrel és Eckhardt Tiborral (tőlük a legtöbb levél ebben a csoportban található), Lakatos Gézával, Lakatos Máriával (Lakatos Géza lánya), Bowden Ilyvel

2. Hennyey G. – Aggteleky Béla – Pogány Imre stb. által folytatott levél-vita részei az 1962–1968 közötti és az 1971–1976 évekből, Dálnoki Veress Lajos és Hennyey G. levelezése
3. Hennyey G. állásfoglalása a *Magyarország honvédelme a II. világháború előtt és alatt* című munkához
4. Hennyey G. cikkeinek, előadásainak gépiratai és másolatai magyar, német és angol nyelven, kivágatok és vegyes levelezés, levélváltás Bowden Ilyvel

München, 2005. június–július

Baróthy Zoltán, az OSZK ösztöndíjas munkatársa